

ט' ניסן התש"פ
שנה ז'

פרשת צו
שבת הגדול

גיליון 332

דברי הימים

ליקוטי דברי תורה על פרשת השבוע

נלקח מספר "שערי חיים" על פרשיות השבוע של מורינו הרה"צ שליט"א

זמני השבת

6:16 פלג המנחה:
7:22 הדלקת הנרות:
7:37 שקיעת החמה:
8:26 לילה:
8:50 לילה דר"ת:
5:16 עלות השחר:
6:28 נץ החמה:
9:45 - 9:09 סופ"ז ק"ש:
10:27 סופ"ז תפילה מעלות:
10:51 סופ"ז תפילה מהנץ:
1:03 חצות:
7:39 שקיעת החמה:
8:32 מוצש"ק להגאונים:
8:53 מוצש"ק לר"ת:

מכתב חיזוק לקראת חג הפסח

שנת [מנוחה ושמחה אור ליהודים] תש"פ

זה צובט אותנו בכל פעם מחדש. אף הורה לא בוחר בזה, אבל זה קורה לנו שוב ושוב - הילד עושה משהו שמכעיס אותנו מאד, אנחנו מתפרצים, צועקים, מטיחים בו האשמות ובסופו של דבר מתחרטים כשמאוחר מידי. וזה קורה למרות כל ההבטחות שלנו לעצמנו שבפעם הבאה נצליח בוודאות לשלוט בעצמנו גם אם הילד יעשה משהו שמכעיס אותנו מאד.

לידידי היקרים והחשובים די בכל אתר ואתר, יהי ה' עמכם מתוך בריות גופא ונהורא מעליא!

אחר דרישת שלומכם הטוב.

אנו עומדים כעת קודם חג הפסח הבעל"ט במצב שאינו דומה לשאר השנים, והמחשבות בני אדם משוטטים וחושבים איך להכין כראוי וכנכון לקראת הימים של זמן חירותינו שיהיה באמת זמן של מקרא קודש וחג לה', בין לאנשים ונשים וטף, לכן אכתוב כמה מילין היוצאים מן הלב, השווה לכל נפש, ואקווה שיכנסו ללבבות מבקשי ה'.

שמעתי בשם מחו' הגה"צ מוהר"צ מייזלס זצ"ל מוויטצען שאמר בהיותו בזמן המלחמה בתקופה קשה מאוד, שליל פסח נקרא "ליל הסדר", אע"פ שעושים הרבה שינויים שהם ממש אינם כרגיל וכסדר הדברים, ומשנים הסדר כדי שישאלו התינוקות מה נשתנה, וא"כ למה נקרא בשם ליל הסדר.

וביאר הדברים שכונת הענין שיש בזה לימוד גדול מאוד ביסוד אמונתנו, ולומדים את זה דוקא בליל התקדש החג, הנקרא בכמה ספה"ק ראש השנה של האמונה, לפי מש"כ הספה"ק בפירוש הפסוק בקהלת ב' וראיתי אני שיש יתרון לחכמה מן הסכלות כיתרון האור מן החושך, וביאורו זה במשל לאדם שנכנס לבקר בפלטרין המלך לראות את יופי סדר המלוכה ואיך מסדרים הפלטרין הכיסאות והשולחנות וכו', אבל כשהוא נכנס למקום היה בלילה וזמן חושך, והחדר לא היה מאור, ולא מצא את המקום להדליק את האור, והוא מתנקש בכסאות ושולחנות ונופל, ואינו מבין והוא מתמה האם זה פלטרין, אבל ברגע שמדליקין אור פתאום הוא רואה שלכל דבר יש סדר, והנמשל הוא שהחכמה היא האמונה באלקי עולם, והסכלות היא במי שחושב שהוא מבין וגם לפעמים יש לו מחשבת כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה, ועל זה אמר שלמה בחכמתו יש יתרון לחכמה שהוא האמונה יותר מן החושך ודמיון בני אדם וטעותם, כאור מן החושך, שאז מבינים הכל, שהקב"ה מתגלה, באופן של ותגלה ותראה מלכותו עלינו.

ולכן ליל הסדר שמבואר בזה"ק שהלילה כיום יאיר, אנו עושים "סדר" מדברים שחושבים שהוא שינוי, והכן שואל מה נשתנה, ואנו משיבים עבדים היינו לפרעה במצרים מקום חושך ולא ראינו אז למה יש כל כך קושי השיעבוד, אבל ויוציאנו ה' משם ואז ראינו את המורא גדול זו "גילוי שכונה" שנתגלה הכל, כן אנו מאמינים, שהכל בסדר ובהשגחת הבורא יתברך שמו, ובקרוב יתגלה אורו של משיח צדקינו ואז לילה כיום יאיר, לראות את התגלות כבוד מלכות שמים.

וזה צריכים לזכור תמיד בכל עת ובכל רגע, שהכל בחשבון ובהשגחת הבורא ית"ש, ובזכות קיום המצוות של החג ושמחת יום טוב, נזכה כולנו לראות בבנין בית הבחירה ובנערינו ובזקנינו נילך לקבל פני משיח צדקינו בקרוב במהרה בימינו אמן.

ידידכם דורש בשלומכם באהבה רבה,

חיים אהרן צבי היילפרין

זיכוי הרבים

רכשו לכם זכות הפצת הגליון 'דברי חיים' להצלחה ולסיד"ש בכל הענינים או להנצחת קרוביכם.

kehilasdivreichaim@gmail.com

נדבת

חפסת גלילין ופצתו

לעי"נ

האשה החשובה

והכבודה מרת יהודית

חנה מקסוויל ע"ה בת

הר"ר שלמה וויט צ"ל

נלב"ע כ"ז ניסן התשנ"ב

וידבר ה' אל משה לאמור צו את אהרן ואת בניו לאמור: יש לדקדק על כפל לשון לאמור, והסציר הגרמי וויס ז"ל אצ"ל אצ"ל 7 דעיה"ק ירושלים תוצ"א, בעל המנחת יצחק, עפ"י ד הגמ' מגילה ג. שלימוד התורה דרבים, הוא יותר גדול מעבודת בית המקדש, אבל לימוד התורה דיחיד אינו חשוב כל כך כעבודת ביהמ"ק, ולפי"ז מובן שפיר לשון הפסוק, דהנה דרשו חז"ל זאת תורת העולה שהעוסק בתורת עולה באילו הקריב עולה, אמנם אם הוא ביחיד הלא אינו חשוב כל כך כמו עבודת ביהמ"ק, ולכן צריכים לומר דחשיבות של לימוד בתורת עולה שיהיה חשוב כאילו הקריב קרבן ועשה העבודה, הוא בעיקר בלימוד ברבים, זהו צו את אהרן ואת בניו "לאמור" דהיינו שיאמרו וילמדו לאחרים, זאת תורת העולה, ואז יהיה התורה חשוב כאילו הקריבו עולה ממש, אבל בלי לימוד עם אחרים אינו חשוב כל כך.

צו את אהרן ואת בניו לאמור זאת תורת העולה:

המפרשים העילו הא דמצינו בפרשת ויקרא ובפרשתינו כשיש ציווי להכהנים כתיב תמיד "כהן" או "בני אהרן", וכאן הפעם היחיד שיש ציווי לאהרן בעצמו, וכתב המסס סופר הטעם לפי מה דקיי"ל להלכה שאעפ"י שכל המצות דוחות תלמוד תורה, מ"מ זה דוקא במצוה שאי אפשר לעשות ע"י אחרים, אבל באפשר לעשות ע"י אחרים אסור לבטל לימוד התורה, והנה לימודו של אהרן בודאי היה חשוב יותר מלימודי בניו כי הוא היה המקבל הראשון ממשה והוא למד עם אחרים כמבואר בחז"ל, ממילא לא היה עליו ציווי שהוא יעשה עבודת הקרבנות כי היה עסוק בלימוד התורה לאחרים והוא מצוה שאפשר לעשות ע"י אחרים, אמנם מבואר במדרש שכל עבודה שבמקדש היה לו ענין ממה ללמוד ממנו דרך לעבודת השי"ת, ובמיוחד העבודה של "והרים את הדשן" ענינו הוא להורות להכהן שאל יגבה לבו בעבודתו כי אדרבה במקום גדולתו שם צריך להיות ענותנותו, והדשן מורה על הפסולת שגם זה חשוב כמו כל העבודות, לכן דוקא כאן כתיב אהרן שהיה צריך לידע שאף שהוא הכהן הגדול, מ"מ צריך להיות שפל בעצמו, ולימוד זו הוא מצוה שאי אפשר לעשות ע"י אחרים כי ידיעה זו הוא הכרחי לדעת בעצמו.

ובאופן אחר י"ל כיון שאמרו חז"ל על הפסוק זאת תורת העולה כי העוסק בתורת עולה כאילו הקריב עולה, ממילא היה כאן לימוד מיוחד לאהרן הכהן בעצמו שכיון שאינו עוסק בעבודה כל כך משום שהיה צריך ללמוד עם אחרים, עכ"פ יעסוק בתורת עולה כאילו הקריב בעצמו.

זאת תורת העולה היא העולה:

לכאורה יש בזה כפל הלשון, וי"ל דידוע דרשת חז"ל כל העוסק בתורת עולה כאילו הקריב עולה, וכן בשאר קרבנות, ובזמן שבית המקדש קיים הלימוד הוא במקום הקרבת הקרבן, ובכל קרבן יש שני חלקים, חלק הנשרף על המזבח וחלק שהכהנים אוכלים ובעלים מתכפרים, וזה פשוט דהלימוד בתורת הקרבן הוא רק במקום החלק הנקרב ע"ג המזבח, אבל החלק השייך לכהנים לזה לא שייך לומר שהלומד הלכות קרבן כאילו הכהנים אוכלים כי סוכ"ס הכהנים לא אכלו, ורק חלק המזבח שהוא דבר רוחני [דנאכל ע"י אש מן השמים] שייך לומר על זה דלימוד הוא במקום הקרבן, ובה מפרש צספר כס הסצ"ל 355 הסיד"א מה שאמר ר' ישמעאל במסכת שבת שבטעות קרא לאור הנר והטה, כשיבנה בית המקדש אביא "חטאת שמינה", למה דוקא שמינה, אלא הביאור בזה כי באמת ר' ישמעאל בודאי עשה תשובה ולמד הלכות חטאת, אבל רק חלק המגיע להמזבח היה יכול להשלים, אבל חלק המגיע לכהנים זה לא היה יכול להשלים, לכן אמר שיקריב חטאת

שמינה, שיהיה לכהנים לאכול שזה שייך רק כשיבנה ביהמ"ק אבל עכשיו יכול להביא רק חטאת כחושה והוא חלק למזבח ולא לכהנים, אמנם כ"ז בשאר קרבנות אבל עולה דהוי כולו למזבח, א"כ לימוד העולה הוי כאילו הקריב כל הקרבן עולה, וזה זאת תורת העולה היא העולה, זהו כל העולה אם ילמוד תורת עולה, משא"כ שאר קרבנות.

צס"י פי' אין צו אלא לשון זירוז מיד ולדורות, אר"ש ביותר צריך הכתוב לזרז במקום שיש חסרון כ"ס, שהרי העולה לא היה נאכל לכהנים בכלל, ולכאורה קשה איזה חסרון כ"ס יש כאן הלא היה להם קרבנות רבות של שלמים, גם הלשון זירוז צריך עיון, היה צורך לומר הלשון של זהירות, ויש ליישב שכאן קאי על תרומת הדשן, ומבואר ביומא שכל הכהנים היו רצים על המזבח כדי לקיים המצוה של תרומת הדשן, וכל הקודם זכה, ומבואר בגמ' שמי שהיה תורם הדשן באותו היום לא היה יכול להקטיר הקטורת, כי העבודות היום היה חלוק לכא"א, והקטורת היה סגולה לעשירות כידוע, וממילא א"ש שהתורה הזהיר כאן על תרומת הדשן שיעשו העבודה בזריזות כמאמר הגמרא שהיו רצים אל הכבש, ואפילו כשיש איזה חסרון כ"ס דעל ידי עבודת תרומת הדשן לא יכלו לעשות הקטורת שהיה נותן להם עשירות, וזה הוי חסרון כ"ס, לכן זירז התורה לעבודת תרומת הדשן במיוחד.

צמידושי הרי"ס איתא ענין "חסרון כ"ס", כי כל אבר יש לו כ"ס לכסותו, כגון הפה יש לו שפתיים וכן האוזן והעיניים אפשר לכסות, אבל המח והמחשבה א"א לכסותו, והזהיר התורה במיוחד במקום שיש חסרון כ"ס דהיינו המחשבה שאין לו כ"ס שיזהרו בזה שלא יתור אחר תאוות עוה"ז ר"ל.

ולבש הכהן מדוי גד ומכנסים גד:

דהיינו הכתונת והמכנסים, וקשה למה לא הזכיר התורה כאן השני בגדים האחרים דהיינו האבנט והמצנפת, וי"ל דיש שני מיני עבודות א' לכהן הדיוט וא' לכהן גדול, ותרומת הדשן היה יחיד במינו שהיה בכל השנה ע"י כהן הדיוט וביום הקדוש דוקא ע"י הכהן גדול, ושני הלבושים שהם שוין אצל הכהן הדיוט והכהן הגדול הם רק הכתונת והמכנסים, כי האבנט של הכה"ג היה שונה מהאבנט של הכהן הדיוט, וכן המצנפת, לכן הזכיר התורה רק השני בגדים שהם שוין לשניהם, להורות שזה עבודה היחיד שלפעמים זה עושה ולפעמים זה עושה ושייך אצל שניהן.

ובשיר זבוח תודת שלמיו ביום קרבנו יאכל:

הטעם למה תודה נאכל ליום א', כי הנציב כי עי"ז יצטרך לאכול כל החלות והקרבנות בזמן קצר, ממילא יזמין הרבה מחבריו שיאכלו אתו ועי"ז יתרבה כבוד ה' שיספר נפלאותיו ברבים, וכמו שאמר דוד אודה ה' מאוד בפי ובתוך רבים אהללנו, וכן כ' אודה ה' בכל לבב בסוד ישרים ועדה.

עוד כתב האמרי אמת מגור ז"ל כי קרבן תודה בא על נס, והנה באמת בכל יום ויום ישנם נסים חדשים כמו שאנו אומרים בתפילת מודים נודה לך ונספר תהלתך וגו' ועל נסיך שבכל יום עמנו, לכן להורות שאנו באמת מאמינים שבכל יום יש נס, צריכים לסיים אכילת קרבן באותו יום כי למחר יש נס חדש.

וכל החיים יודך סלה:

איתא החיים ר"ת חולה ים יסורים מדבר רמז לארבעה צריכם להודות, והמודה להשי"ת ע"ז יודך סלה לעולם, שלא ימעטו ממנו מזכויותיו, "לעולם" אל יחסרנו, צסלה"ק איתא וכל

החיים פי' כל מטרת החיים הוא להודות להשי"ת כל הזמן.

כל אשר יגע בהם יקדש:

ופכטי" להיות כמוה, כתב בתפארת שלמה שהתורה מרמזת בזה גודל מעלת דיבוק בתלמידי חכמים וצדיקים, שאפילו אם אינו במדרגה גדולה אבל אם הוא דבוק בת"ח וצדיקים ושומע את דבריו וגם מחזיק אותם, אז נעשה מחובר לטהור וגם הוא טהור, וגם הצדיק יכול להשפיע עליו חסדים מרובים בין בגשמיות ובין ברוחניות, וידוע מה שאמרו חז"ל [שבת דף קי"ט:] כל המבזה ת"ח אין לו תרופה למכתו ר"ל, ולכאורה טעמא בעי בזה, אלא הענין הוא שמי שיש לו חולה בתוך ביתו ילך אצל ת"ח שיתפלל עליו [כמבואר בברכות י"ב:] כי הת"ח מרגיש הכאב בלבו ויכול להתפלל כראוי, אבל אם הוא מבזה ת"ח ואין לו שום התקשרות לו שוב אינו יכול להתפלל עליו ולכן אין לו תרופה למכתו ח"ו, ולכן הזהיר בז התורה להיות דבוק וקשור להת"ח וכל אשר יגע בהם יקדש.

כל אשר יגע בשורה יקדש:

מספרים שפעם אחת נכנס אברך א' להגה"ק צעל סתניא ז"ל ואברך זו התחיל להתחבר עם המשכילים והמתחדשים, אמרו לו הרבי דברי מוסר ותוכחה שאל יחבר עמם כי הם ישפיעו עליו, השיב לו האברך החוצפה, רבי! אני לא אהיה נשפע מהם ואני יכול להוכיח זה והראיה שאני נמצא בין היראים זה זמן רב ולא קבלתי השפעה מהם, ממילא הרבי רואה שאינני נשפע כל כך בקלות, השיב לו הרבי אין זה דומה כלל, אצל סומאמה כתיב "והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל" דהיינו אפילו בנגיעה בעלמא בשר מקבל טומאה, אבל אצל קדושה כתיב "כל אשר יגע בבשרה יקדש" ואמרו חז"ל בזבחים דף צ"ז. יכול אפילו לא בלע ת"ל בבשרה עד שיבלע, הרי שנגיעה בקדושה אינו מספיק, רק מתוך בליעה לתוכו לפנימיות האיש, ואצלך להיפוך בקדושה יש לך רק נגיעה ולצד הטומאה אתה בולע.

בין גאולה לגאולה, הם הימים שבין פורים לפסח, איתא בקדושת לוי שפורים היה הנס בנסתר פסח היה הנס בנגלה, מי שזוכה לראות את הנס גם בנסתר זוכה שיעשו לו נסים גלויים, ואסתר המלכה אמר למרדכי "ואני לא נקראתי לבוא אל המלך זה שלשים יום" והיא אמרה זאת י"ג ניסן, נמצא שמתענית אסתר לא נקראה למלך, והענין מבואר במדרש שהמן פעל שלא יבא שום השתדלות למלך עד שהגזירה יצא לפועל, ולכאורה זה זמן של הסתר, ואסתר נכנסה אל המלך במסירת נפש, ובזה פעל שהזמנים האלו הם ימי רצון להיכנס אל הקודש פנימה.

ענין מנחת חביתין שהיה צריך להיות שני חצי כי הכהן היה מונח עליו שמות בני ישראל אף שכל השבטים היה להם דרך מיוחדת מ"מ עבודת הכהן אוהב שלום לאחדם, ועי' משנה תמיד פרק א' משנה ג' שבכל בוקר בדקו שני מחנות את העזרה עד שהגיעו לשער החביתין הגיעו אלו ואלו אמרו שלום הכל שלום, שאף שזה הלך מזרח וזה למערב, עבודת הכה"ג לאחדם ביחד.

והנותרת ממנה [במזוזה] יאכלו אהרן ובניו:

ואילו בחטאת כתיב הכהן המחטא אותה יאכלנה [להלך י"ט]. משמע דמנחה לא היה קפידא שדוקא הכהן העובד יאכלנה רק בחטאת, וצריכים להבין החילוק בין קרבן בהמה למנחה, וכתב המסך מכמה הביאור כי המינים [החוששין יותר מדי עבור צער בעלי חיים ואינם חוששין לצער בני אדם כידוע] אומרים אם האדם חטא הבהמה מה חטא, ולדעתם יש ליקח מנחה רק מן הסולת ודברים הצומחים, לכן חשש התורה שמא יעלה על דעת הכהן המקריב מחשבה זרה כזו, לכן ציוה התורה שדוקא הוא יאכל מן הבשר להוציא מדעתו דיעות כזבות כזו, משא"כ במנחה אין חשש הירור כזה, ולכן לא הזהיר התורה בזה.

ואם האכל יאכל ונזי ביום השלישי לא ירצה המקריב אותו לא יחשב לו פגול יהיה:

וקשה מהו הכפל הלשון "המקריב אותו לא יחשב", וכתב ציטמת משה דלכאורה יש להפליא למה תצא זאת מלפני הכהנים עובדי ה' לשחוט את הזבח על מנת לאכלו ביום השלישי דוקא דאטו ברשיעי עסקינן או מומס להכעיס, אלא הענין הוא דעיקר הקרב הקרבן הוא כדי שיתבונן האדם ולחשוב עם נפשו איך שהיה ראוי לעשות לו מה שעושים עם הבהמה, ויהרהר תשובה אמיתית בלבו, ואזי כהנים אוכלים ובעלים מתכפרים, אבל אם אינו מהרהר תשובה בלבו אזי אין הקרבן עולה לרצון לפני ה', ולכן זה היו סיבה מאת ה' החוקר לב ובוחן כליות דבאם הבעלים לא עשו תשובה אז בע"כ של הכהן נזרקה מחשבה בעת ההקרבה לאכלו ביום השלישי, כדי שלא יהיה כשר והכהנים לא יאכלו אותו, וממילא לא יהיה לו כפרה ויצטרך להביא אחר, וזה ביאור הפסוק המקריב אותו לא יחשב לו דהיינו שלא התחשב עם עיקר כונת הקרבן ולא עשה תשובה, אזי ממילא נעשה פגול.

שבת הגדול

יש להבין מה היה הסיבה שלא אמרו דבר, האם מחמת הפחד מבני ישראל, הלא זה היה בודאי כל משך ימי המכות, ומה החידוש עכשיו יותר מקודם לכן, ומה הלשון "ולא היו רשאים לומר דבר" וגם יש להבין למה קשרו בכרעי המטה דוקא.

ונראה בהקדם קו"ה ה"ז בריש הל' שבת על מאמר חז"ל שבת דף קי"ח. כל השומר שבת כהלכתו אפילו עובד ע"ז כדור אנוש מוחלין לו שנאמר אשרי אנוש יעשה זאת וגו' כל שומר שבת מחללו, וקשה ממנ"פ אם עשה תשובה למה צריך

יתא צטור סי' ת"ל הטעם שקורין לשבת זו בשם "שבת הגדול" כי נעשה בו נס שבאותו השנה היה פסח ביום חמישי וי' ניסן היה בשבת ולקחו להם כ"א שה לפסחו וקשרו את הששה לכרעי המטה, ושאלו המצרים למה זה לכם, והשיבו לשחטו לשם פסח במצות השם עלינו והיו שניניהם קהות על ששוחטין את אלהיהן ולא היו רשאים לומר להם דבר, והקושיא ידוע א"כ היו צריכים לעשות זכר נס לבני בניסן ולא בשבת, ועוד הלא במשך כל השנה היו הרבה נסים במצרים ולא נעשה שום זכר לנס, ולמה דוקא בנס זה עושים זכר לנס, ובכלל

לע"נ
הרה"ח ר' דוד אליהו בן הרה"ח ר' יוסף חיים גרינוואלד זצ"ל

לע"נ
הרה"ח ר' בנימין בייניש בן הרה"ח ר' ישראל וונגווייס זצ"ל

בכל דור ודור חייב אדם לראות א"ע כאלו יצא ממצרים, הענין הוא כמבואר בזרע קודש [בדפי הספר דף י"א:] שכל הנשמות שעתידיים להיות עד סוף כל הדורות היו שם כי היה מוכרח להיות כך כי גאולתינו ממצרים היה הפתח והשער וההתחלה לכל מיני גאולות וטובות ואלו היה אח"כ מי שלא היה במצרים ונגאל משם לא היה אפשר שיזכה לשום טובה ושלימות ושום גאולה עיי"ש, ונראה בכיבוד הדברים דהנה אמרינן בברכת השחר נשמה שנתת בי טהורה היא אתה בראתה אתה יצרתה ואתה נפחת בי, והנה בריאת הנשמות היה בשעת בריאת העולם כמבואר בחגיגה י"ב שהקב"ה שלמעלה יש אוצר נשמות ששם גנוזים כל הנשמות שעלה במחשבתו לברא, וכן אומרים בתפילה בורא כל הנשמות רבון כל המעשים, אבל יצירת הנשמות [שיצירה היא דרגה יותר גבוה מבריאה כידוע] י"ל שנעשית במצרים שנגלה עליהם הקב"ה והשפיע על כאו"א ישראל נשמה קדושה, כמש"כ עם זו יצרתי לי תהלתי יספרו, ויצירת עם ישראל היתה במצרים כמש"כ לקחת לו גוי מקרב גוי, וכל שכן י"ל יצירת נשמות עם ישראל היתה במצרים, וזו נקודה ראשונה שהזכיר הזרע קודש, והנקודה השניה שמי שלא היה שם לא היה אפשר שיזכה לשום טובה ושלימות, וכ"כ במאור עינים פרשת מקץ [דף פ. מדפי הספר] שבכל עת בוא חג הפסח יוצאים אנחנו בני ישראל כל אחד מקליפותיו כי לולא היה חג המצות בכל שנה לא היה אפשרי להתחזק בהשם, ששם ישראל מורה על שרית עם א' ואנשים זה בא ע"י כח אמונה שהגיע לבני ישראל במצרים, וי"ל דזה ענין א"ת שיום א' דחג הוא באותו היום של ת"ב, ולכן נוהגים לאכול ביצים, כי רק כשיש יום כמו פסח אפשר להתחזק בבוא יום כת"ב.

וי"ל דזה הרמז במעשה ר"ע ושאר התנאים שהיו מספרים בבני ברק החידוש הוא שהיה בזמן החורבן ואעפ"כ לא התייאשו, ובהגדה כרם הצבי הביא שהיו טמונים במערה והתלמידים שמרו מבחוץ לכן באו והגידו להם הזמן, ובמשך חכמה כ' דלכן אומרים בעבור זה לא אמרתי אלא בשעה שיש מצה ומרור מונחים לפניך יש לדייק דלא הזכר פסח שהחביבות הוא בשעה שאין פסח ואעפ"כ ישראל מתחזקים בעבור זה יצאנו ממצרים להראות החביבות של בני ישראל להקב"ה כמבואר בשבת פ"ח: בשם רב שנאמר נרדי נתן ולא הסריח עיי"ש.

בליל ב' דברתי בענין זכירת יצי"מ בכל יום ובלילה שהם שני מצות, שאג"א וצל"ח,

איתא זלמח לזיק הס"ת של עושה שמים וארץ היא מצה, שם הדעת את השמים ואת הארץ וי' פעמים [כנגד עשר מאמרות] בגימ' ניסן ועי' זרע קודש שבגימ' פסל רמז לתיקון חטא העגל אלהי מסיכה מסך המבדיל בין שמים וארץ, ונראה דהשם של ניסן היא ישמחו השמים מקודם השמחה שמשפיעים משמים ואח"כ ותגל הארץ גילה מלשון נתגלה השמחה שמרגישים את שמחה בארץ, אבל בתהלים אומרים זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו מקדימים הגילה ואח"כ השמחה וכן ואמר ביום ההיא הנה א' זה וכי' נגילה ונשמחה בישועתו, דהיינו ע"י פעלותינו מקדש ישראל והזמנים.

שמירת שבת ואם לא עשה תשובה מה מועיל השבת, וכתבו הספיק"ק ליישב שבכל עבירה גורם ריחוק מהקב"ה חוץ מעצם העבירה, ולכן אף לאחר שעשה תשובה עדיין צריכם הקירוב, ולזה מועיל השבת, והנה בשלשת ימי האפילה מתו הרשעים ובודאי זה גרם לתשובה שלימה בקרב לבות בני ישראל, אבל עדיין היו צריכים הקירוב ולזה הועיל השבת, ויש להסביר דא"פ שהשה היה הע"ז של המצרים ואין קטיגור נעשה סניגור, מ"מ כאן שעשו תשובה מאהבה ע"י קדושת שבת וזדונות נעשו זכויות שפיר היו יכולים לקשר השה לרעעי המטה ולהשתמש בו למצוה.

ויש להוסיף על זה דהנה בפסחים דף נ: רי רבא כ' כי גדול עד שמים חסדך וכ' כי גדול על שמים חסדך, הא כיצד כאן בעושיין לשמה וכאן בעושיין שלא לשמה, ויש לבאר הענין דהנה מבואר בחולין דף ז: ההיא איתתא דהויה קא מהדרת למישקל עפרא מתותי כרעי דר' חנינא, א"ל שקולי לא מסתייע מילתא אין עוד מלבדו כ', ופריך והאמר ר' יוחנן למה נקרא שמן כשפים שמכחישין פמליא של מעלה, שאני ר' חנינא דנפישא זכותיה, ולכאורה צריך ביאור מה השקליא טריא האם אין עוד מלבדו לא מספיק כנגד כשפים ומהו הענין של נפשיא זכותיה, וי"ל דיש חילוק בין מי שעושה לשמה או שלא לשמה, דהעושה מצוה שלא לשמה בודאי עשה המצוה ויש לו זכות המצוה ובסוטה דף כ"א איתא דזכות המצוה מגנא ומצלא, ויש לו הזכות של שומר מצוה לא ידע דבר רע, אבל הכל בדרך הטבע, אבל כשפים הוא דברים הבאים למעלה מדרך הטבע וזה הביאור שמכחישים פמליא של מעלה, על זה אין המצוה הנעשית שלא לשמה יכול להציל, ולכן נקרא עד שמים חסדך אבל לא מעל השמים דהיינו כח הכישוף, אמנם העושה לשמה ומחמת אהבת השי"ת, שפיר יש לו הכח אפילו כנגד כח הכישוף דהוי על שמים חסדך, ומתגבר זכות המצוה כנגד כח הכישוף.

והנה השה השתמשו בו היה ע"ז של המצרים, וכבר ביארו המפרשים שהיה כח המזל של טלה וכמבואר כמ"פ בחז"ל שהמצרים היו בהם כח גדול בכישוף, ובכל העשר מכות כיון שהיה ציווי ה' לא יכלו החרטומים לעשות כלום, אבל כאן בני ישראל לא היו מחוייבין לומר להם כלום ומעצמם אמרו להם שרצון השי"ת הוא ליקח השה לקרבן, ועשו המצוה לשמה ומחמת אהבת השי"ת, ויש לרמז ענין כרעי המטה בפסוק על משכבי בלילות בקשתי את שאהבה נפשי, דקאי על גלות מצרים כמבואר במדרש שה"ש, וממילא לא היה כח הכישוף יכול לשלוט מהם ונעשה מעל שמים חסדך.

ולכן מצינו בליל שימורים דוקא אנו לא מקפידים על זוגות כי אין מתיראים מכח הכישוף והזוגות כי המצוות אנו מקיימים מחמת אהבה להשי"ת.

ואולי יש לרמז בשם שבת הגדול בה' הידיעה דהיינו שבשבת זו נעשה הגדול מעל השמים ולא עד השמים, כי קדושת השבת שהוא זמן אהבת השי"ת מסייע לקיים המצוות מחמת אהבת השי"ת.

הגיליון לרפואת חברי ומתפללי בית מדרשנו

<p>ר' משה יצחק בן סרח הי"ץ</p> <p>ר' רפאל גבריאל בן רחל הי"ץ</p> <p>ר' אריה בן דינה הי"ץ</p>	<p>ר' רפאל אלחנן שמעון בן בילא הי"ץ</p> <p>ר' ישראל שמואל דוד נחום בן הענא חיה הי"ץ</p> <p>ר' מאיר נחמן בן רבקה הי"ץ</p>
---	---

רפואה שלמה קרובה בתור שאר חולי ישראל ושתיפסה המגיפה במהרה

לע"נ

הרה"ח ר' פינחס בן הרה"ח ר' בנימין בנינוש חזוניש זצ"ל

אשר הלך לעולמו לאחר שהזדנך ביסורים קשים וקבלם באהבה בשב"ק פ' שמיני לסדר 'נקרובי אקדש' - נו ניסן תשע"ז

